

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs

Vlaamse Onderwijsraad
Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel
T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18
www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs

1 Situering

Op 26 oktober ontving de Vlor van minister Pascal Smet een adviesvraag over het voorontwerp van decreet betreffende de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs. Een werkgroep van de Algemene Raad onder het voorzitterschap van Mevr. Mia Douterlungne bereidde dit advies voor op basis van een voorafgaande bespreking in de deelraden RBO en RSO. Het advies werd besproken op de Algemene Raad van 25 november 2010 en met eenparigheid van stemmen goedgekeurd.

2 Een uitstel van de versterking van de scholengemeenschappen

In de Beleidsnota onderwijs en vorming 2009-2014 van minister Pascal Smet staat in operationele doelstelling 6.4 een passage over de versterking van de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs vanaf 1 september 2011: "Op 1 september 2011 worden de scholengemeenschappen opnieuw gevormd voor een periode van zes schooljaren. Ik zal die gelegenheid gebruiken om de scholengemeenschappen te versterken. Ik zal nagaan op welke terreinen de scholengemeenschappen het best versterkt kunnen worden en welke middelen daartoe het meest geschikt zijn. Op basis van overleg en van het lopende onderzoek over de werking van de scholengemeenschappen zal ik een kader scheppen dat die versterking van scholengemeenschappen mogelijk maakt."

De minister opteerde er voor om nu slechts een minidecreet uit te werken als eerste en beperkte stap in de versterking van de scholengemeenschap. De Vlor is echter van oordeel dat het voorliggende voorontwerp van decreet geen versterking van de scholengemeenschap inhoudt. De structurele versterking (zowel beheersmatig als onderwijskundig) wordt uitgesteld tot 1 september 2014. De Vlaamse onderwijsraad beperkt zich dan ook in zijn advies tot de bespreking van dit minidecreet en wil geen voorafname doen op het debat ten gronde over de versterking van de scholengemeenschappen. De Vlor pleit er voor om nog dit schooljaar met het debat te starten zodat de maatregelen ter versterking van de scholengemeenschappen operationeel zijn tegen 1 september 2014.

2.1 Start van een nieuwe periode

Op 1 september 2011 zullen de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs op vrijwillige basis een nieuwe periode van samenwerking kunnen aanvatten op basis van het voorliggende voorontwerp van decreet. De Vlor is ervan overtuigd dat de figuur

scholengemeenschap een meerwaarde kan bieden¹. Scholengemeenschappen zijn een geschikt platform om binnen het basis- en secundair onderwijs te werken aan een verdere professionalisering van scholen, om de solidariteit tussen scholen te vergroten en wat het secundair onderwijs betreft om het regionaal netwerk van scholen te verstevigen.

De Raad is tevreden met het behoud van het principe van vrijwilligheid. Een verplichting tot toetreding zou in conflict komen met de onderwijsvrijheid.

2.2 Beleidsmethodiek: uitstel van fundamentele hervorming

De minister zal de duur van de nieuwe periode voor de scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs die op 1 september 2011 van start gaat, eenmalig beperken tot een periode van drie jaar. Hij verwacht immers dat de dossiers leezorg, de hervorming van het secundair onderwijs en de nieuwe geïntegreerde omkadering in het basis- en secundair onderwijs een invloed zullen hebben op de structuur en de werking van de scholengemeenschap. Belangrijke maatregelen in het kader van deze dossiers zullen pas van kracht zijn vanaf 1 september 2014. De minister wil daarom pas tegen die datum overgaan tot een hervorming van de scholengemeenschappen.

De Vlaamse onderwijsraad begrijpt dat de figuur scholengemeenschap gekoppeld is aan deze dossiers². Daarom is ze in principe niet tegen deze eenmalige driejarige periode. Zo kan men de CLB- contracten en de ICT- samenwerkingsplatforms laten sporen met de duur van de scholengemeenschappen. Bestuurskundig is het voor gemeentelijke en stedelijke scholen ook voordelig dat de termijn van de scholengemeenschappen gelijk loopt met de termijn van een legislatuur van de gemeentebesturen. Anderzijds zijn er een aantal valkuilen verbonden aan deze optie. De vrees bestaat dat door deze eenmalige verkorting de dynamiek van het vormen van scholengemeenschappen zou kunnen stilvallen. De raad stelt ook vragen bij de haalbaarheid om al deze dossiers tegen 1 september 2014 af te ronden. Regelgeving die rechtstreeks impact heeft op de werking van de scholengemeenschappen moet minstens één jaar voor de start van de nieuwe scholengemeenschappen decretaal zijn afgerond, i.c. begin juli 2013. Een eventuele vertraging van andere dossiers mag geen hypotheek leggen op de aangekondigde fundamentele hervorming van de scholengemeenschappen vanaf 1 september 2014. Dossiers kunnen aan elkaar gekoppeld worden, maar ze mogen niet afhankelijk worden van elkaar. De raad vraagt uitdrukkelijk dat de overheid eventuele vertraging in andere dossiers niet als motief gebruikt om

¹ Zie het advies van de Raad Basisonderwijs over scholengemeenschappen in het basisonderwijs van 9 juni 2010.

² Het VSKO diende voor deze alinea volgend **minderheidsstandpunt** in, gevolgd door VCOV en een verkozen directeur: "De Vlaamse onderwijsraad begrijpt dat de figuur scholengemeenschap gekoppeld is aan deze dossiers. De raad stelt echter vragen bij de haalbaarheid van de afronding van al deze dossiers binnen het uitgezette tijdsplan. Bovendien bestaat de vrees dat door deze eenmalige verkorting de dynamiek van het vormen van scholengemeenschappen zou kunnen stilvallen. Daarom is de raad gekant tegen de voorgestelde eenmalige driejarige periode. Hoe dan ook benadrukt de raad dat een eventuele vertraging van andere dossiers geen hypotheek mag leggen op de aangekondigde fundamentele hervorming van scholengemeenschap. Dossiers kunnen aan elkaar gekoppeld worden, maar ze mogen niet afhankelijk worden van elkaar. De raad vraagt uitdrukkelijk dat de overheid eventuele vertraging in andere dossiers niet als motief gebruikt om de vooropgestelde versterking van de scholengemeenschappen uit te stellen. Daarom moet het debat over de versterking van de scholengemeenschappen nu al starten".

de vooropgestelde timing inzake scholengemeenschappen uit te stellen. Om de timing van 1 september 2014 te halen, moet het debat over de versterking van de scholengemeenschappen nu al starten.

Nog in verband met de beleidsmethodiek, verzet de Vlaamse onderwijsraad zich tegen het inbreken door de overheid in bestaande contracten. Hij kan dan ook niet akkoord gaan met het aanpassen van de contracttermijn van de lopende CLB- contracten. Als alternatieve oplossing stelt de Vlor voor dat de scholen na het verstrijken van hun huidig CLB- contract op 31 augustus 2012 eenmalig een nieuw contract van twee jaar kunnen aangaan. Zo zouden de CLB- contracten vanaf 1 september 2014 in de tijd sporen met de termijn van de scholengemeenschappen.

3 Een beperkt aantal technische ingrepen

Voor de verlenging van de huidige reglementering zijn een aantal technische ingrepen nodig. Het voorontwerp van decreet bevat daartoe een aantal wijzigingen aan de bestaande decretale kaders. De Vlor maakt daarover de volgende punctuele opmerkingen:

- In de Memorie van toelichting staat op p. 4 “waarmee we in de regelgeving tot op heden **bestaande verschillen tussen basis- en secundair onderwijs waar nodig wegwerken**, zodat de figuur scholengemeenschap voor beide niveaus nog meer gelijkvormigheid gaat vertonen.” Het decreet bevat echter geen fundamentele hervormingen waardoor de verschillen tussen de scholengemeenschappen van het basis- en secundair onderwijs worden weggewerkt. De Vlor stelt dan ook voor om deze zin in de Memorie van toelichting te schrappen.
- De Vlor vindt het goed dat naast de secundaire scholen nu ook de basisscholen **stilzwijgend** de samenwerkingsovereenkomst kunnen **verlengen**. Dit neemt niet weg dat deze verlenging materie is voor het overleg in de inspraakorganen van de scholengemeenschappen.
- De Vlor gaat ermee akkoord om de termijn van de scholengemeenschappen te koppelen aan de termijn van de **samenwerkingsplatforms ICT**. In art. 15 bij de Memorie van toelichting staat volgende zin “De middelen voor ICT- coördinatie worden toegekend aan een scholengemeenschap, aan een scholengroep of aan een samenwerkingsplatform waar een scholengemeenschap van het basis- en secundair onderwijs deel van kan uitmaken.” Deze zin spoort niet met de inhoud van art. 15 in het voorontwerp van decreet. De Vlor pleit er dan ook voor om de Memorie van toelichting aan te passen: “De middelen voor ICT-coördinatie worden toegekend aan de scholen die een samenwerkingsovereenkomst afsluiten”.
- De Vlor gaat akkoord met de verlenging van de uitzonderingsmaatregel voor scholengemeenschappen van het secundair onderwijs met een **BUSO-school** zodat die met hun **eigen CLB** nog kunnen verder werken en met de verlenging van de uitzonderingsregel voor de **scholengemeenschap Steinerscholen Secundair Onderwijs**.
- De Vlor vraagt verduidelijking over de reden waarom de **overgangsregel voor scholen in het buitengewoon secundair onderwijs** in art. 11 en 12 niet verlengd wordt. Deze regel werd als overgangsmaatregel ingevoerd bij de invoering van de puntenenveloppe voor het ondersteunend personeel in het buitengewoon secundair onderwijs op 1 september 2006.
- In art. 10 spreekt men over de toekenning van de **globale puntenenveloppe aan de scholengemeenschappen secundair onderwijs**. De Vlor dringt aan op het uitvoeren van een evaluatie van deze globale puntenenveloppe.
- De Vlor vindt het positief dat de maatregelen m.b.t. de **toekenning van zorgmiddelen voor het basisonderwijs** verlengd worden. Dat spoort met het advies van de Raad Basisonderwijs van 9

juni 2010 : “Voor de raad moet de basisomkadering voor de individuele school betrekking hebben op drie grote domeinen: beleidsomkadering, pedagogisch-didactische omkadering, administratieve omkadering. Dat impliceert dat de middelen voor het uitbouwen van een zorgbeleid toegekend moeten worden aan de school zelf, ongeacht of de school deel uitmaakt van een scholengemeenschap.”